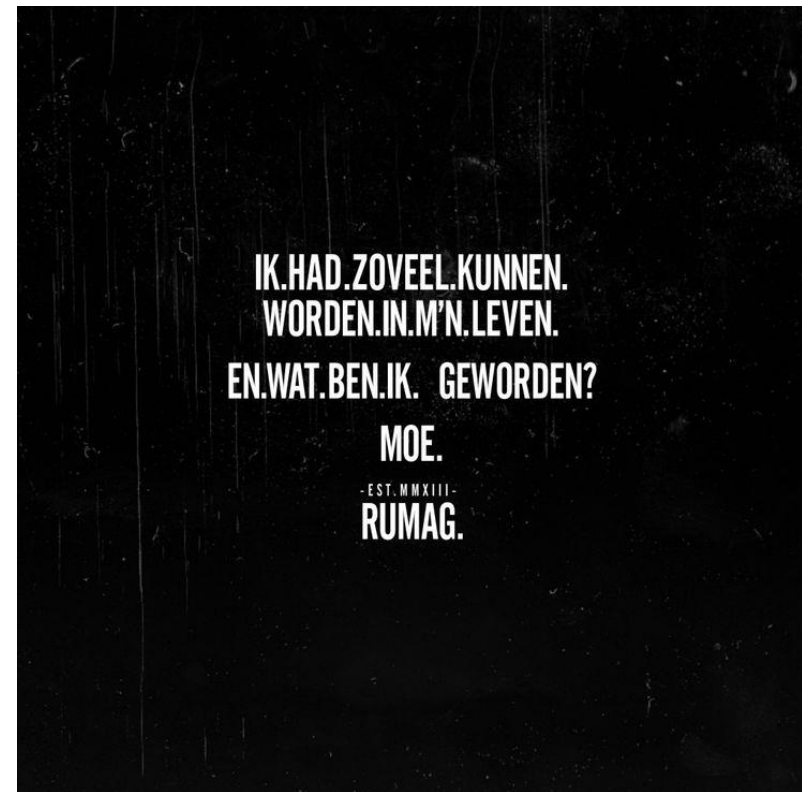

Marion Kortekaas, Reumatoloog

Inhoud

- Epidemiologie
- Kliniek
- Diagnostische criteria
- Differentiaal diagnose
- Rol reumatoloog
- En hoe dan verder?

Epidemiologie

- Prevalentie 2-4%, (waarschijnlijker hoger)
- Vrouwen meer dan mannen (80-90%)
- Meest voorkomend bij leeftijd 20-50 jaar
- Oorzaak onbekend
- Risicofactoren:
 - Chronische stress
 - Doorgemaakt trauma (fysiek/psychisch)
 - Chronische aandoening/ infectie
 - Genetisch; 1^e graad familielid 8x kans FMS
- Geen relatie socio-economische klasse
- Bij verwijzing naar een gespecialiseerde pijnpoli: percentage veel hoger: 40%

gender

20 - 50

age

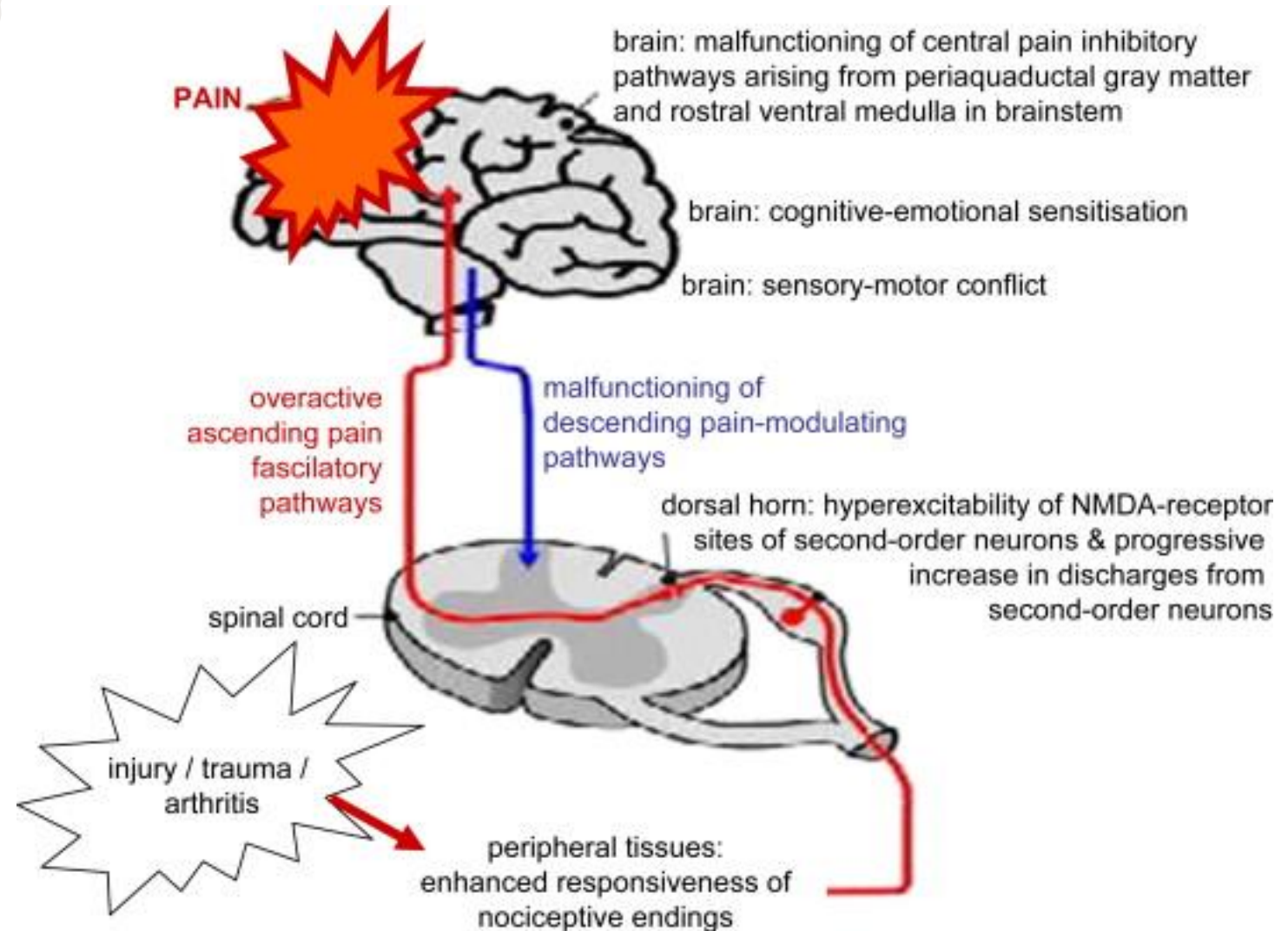
stress

genetics

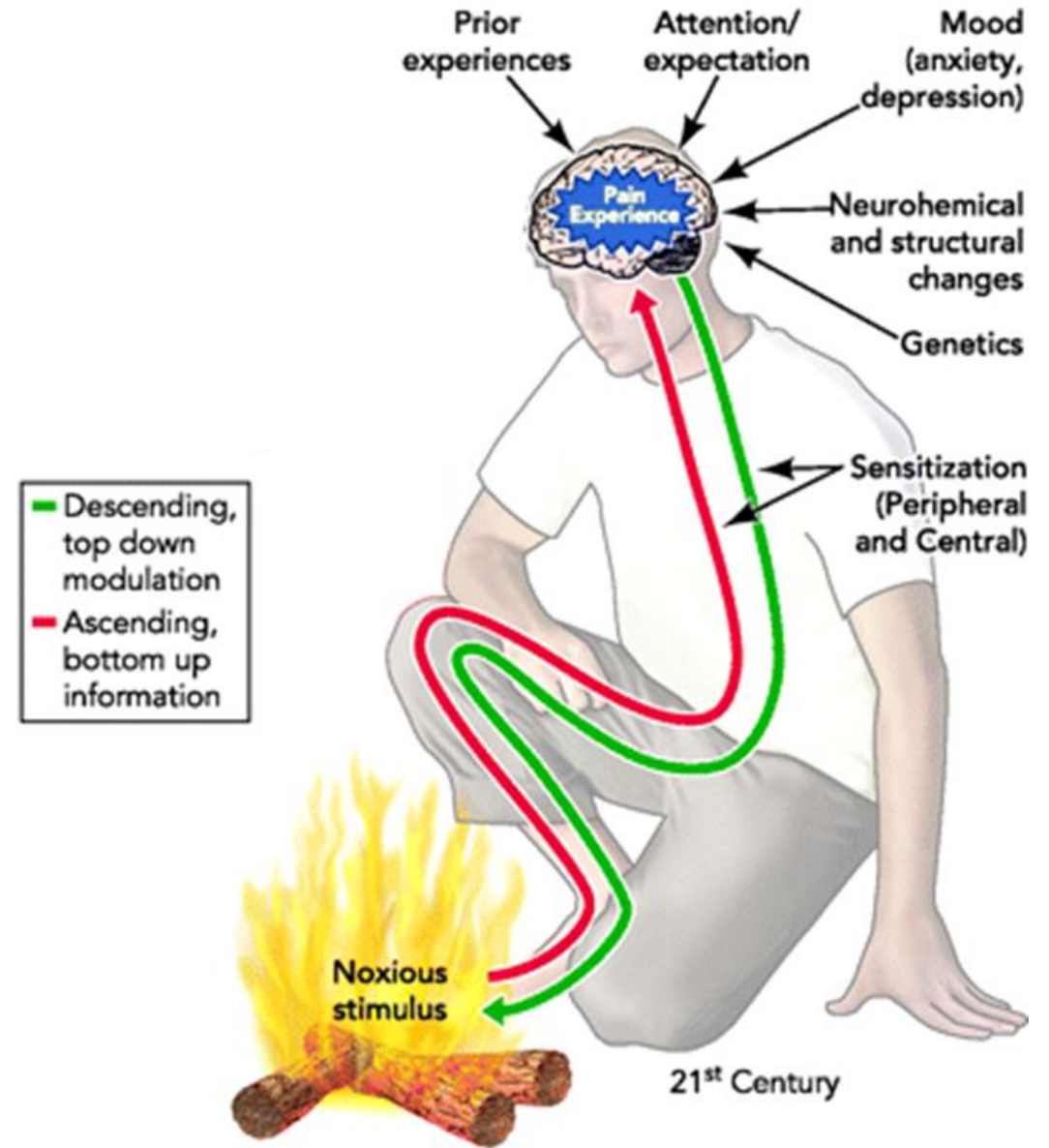
Etiologie

- Interactie biologische, gedragsmatige en psychologische factoren
- Afwijking in (pijn)regulatie (central sensitization)
- Gevolg: sneller pijn, persisterende pijn en pijn elders

Pathogenese

- FM: lagere pijndrempels (diverse stimuli onderzocht)
- fMRIs: afw reacties zien na pijnprikkels
- Specifieke delen hersenschors kleiner volume
- Abnormale slaap
- Afwijkingen in autonome zenuwstelsel

Kliniek

- Symptomen
 - Pijn (95%)
 - Chronische vermoeidheid (88%)
 - Stijfheid (81%)
 - Slaapproblemen (61%)
 - Temperatuurgevoeligheid (56%)
 - Concentratiestoornissen (56%)
 - Darmklachten (52%)
 - Gevoelloosheid / tintelingen/ “alsof iets kruipt” (43%)
 - Chronische hoofdpijn (>50%)
 - Depressieve gevoelens en angsten (30-50%)
 - Vaak clusters: IBS, hoofdpijn, slaapstoornis, depressie, vermoeidheid

pain in the muscles

pain in the bones

general fatigue

headaches

dry eyes

depression and anxiety

trouble focusing or paying attention

trouble sleeping

dull ache in the lower belly

bladder problems (interstitial cystitis)

palpitations

functional bowel disturbances

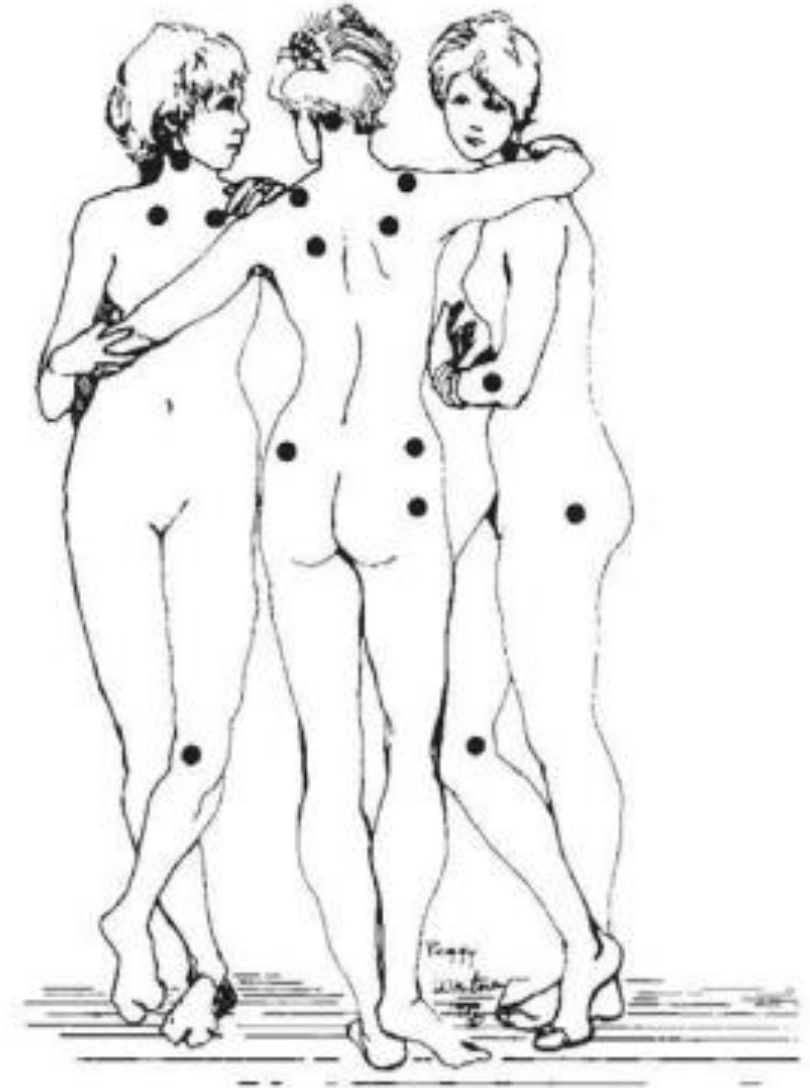
Kliniek: bevindingen lichamelijk onderzoek

- Geen afwijkingen behoudens pijn (niet perse nodig):
 - Meestal triggerpoints positief
 - Pijn bij palpatie van gewrichten kan
 - Dysesthesieën mogelijk.
- Mn geen artritis, bewegingsbeperking, spierzwakte (wel soms analgetisch beperkt)

Diagnose fibromyalgie: 1990 ACR/EULAR diagnostische criteria Fibromyalgie

- Tenminste 3 mnd chronische pijn
boven en onder middenrif en
zowel links als rechts
- Pijn bij palpatie bij meer dan 11
van de 18 tender points
- Uitsluiten van andere
aandoeningen

2010 ACR diagnostische criteria Fibromyalgie

- Widespread pain index (WPI) ≥ 7 en symptom severity (SS) scale score ≥ 5

of

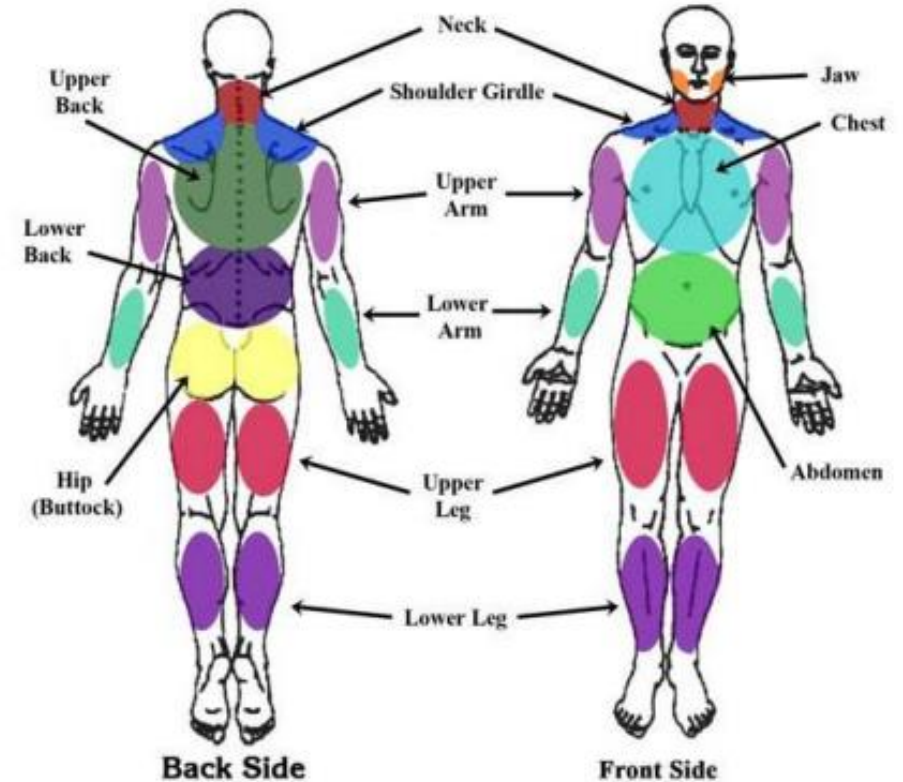
Widespread pain index 3-6 en SS ≥ 9 .

- De symptomen zijn tenminste 3 maanden op een vergelijkbaar niveau aanwezig geweest.
- Geen andere stoornis die de pijn zou kunnen verklaren.

Widespread pain index

In hoeveel gebieden heeft de patiënt pijn gehad? Score bevindt zich tussen 0 en 19.

(Links en rechts: kaak, schoudergordel, bovenarm, onderarm, heup (bil, trochanter), bovenbeen, onderbeen. Daarbij de bovenrug, onderrug, borst, buik, nek)

Symptom severity scale

= totaal 3 onderstaande symptomen (score 0-3) + de “somatische score”

De eindscore ligt tussen 0 en 12.

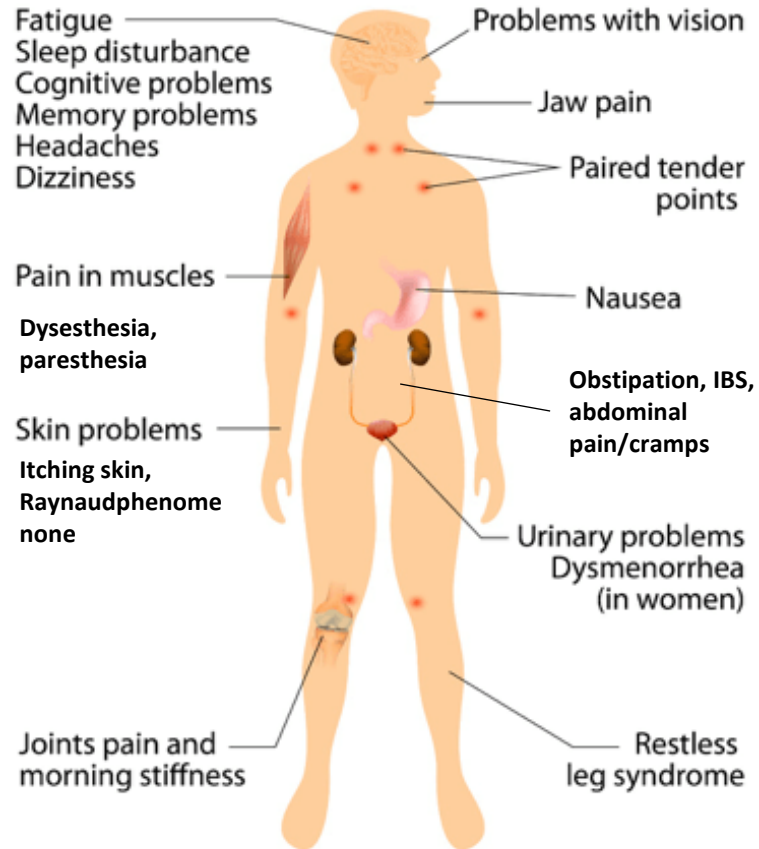
- 1. Vermoeidheid
- 2. Niet- verkwikkend ontwaken
- 3. Cognitieve symptomen

Score per item:

- 0 = geen probleem
- 1 = lichte of milde problemen, over het algemeen mild of intermitterend
- 2 = matige, aanzienlijke problemen, vaak aanwezig en / of op een gematigd niveau
- 3 = ernstige: alomtegenwoordig, continue, levensverstorende problemen

Fibromyalgia

Somatische symptomen (n=41)

Spierpijn, prikkelbare darmsyndroom, vermoeidheid, concentratie/geheugen probleem, spierzwakte, hoofdpijn, pijn/kramen in de buik, gevoelloosheid/tintelingen, duizeligheid, slaperigheid, depressie, constipatie, pijn in de bovenbuik, misselijkheid, nervositeit, pijn op de borst, wazig zien, koorts, diarree, droge mond, jeuk, piepende ademhaling, fenomeen van Raynaud, netelroos/striemen, oorsuizen, braken, brandend maagzuur, afters, verlies van/verandering in smaak, toevallen, droge ogen, kortademigheid, verlies van eetlust, huiduitslag, zongevoeligheid, gehoordmoeilijkheden, blauwe plekken, haaruitval, vaak moeten plassen, pijnlijk plassen, en blaas spasmen.

- 0 = geen symptomen
- 1 = weinig klachten
- 2 = een matig aantal symptomen
- 3 = veel van de symptomen

2016 aangepaste ACR diagnostische criteria

Patient voldoet aan de volgende 3 criteria

All of the following criteria must be met to make a diagnosis of Fibromyalgia

1. WPI ≥ 7 and SSS ≥ 5 OR WPI 4 to 6 and SSS ≥ 9 ☐ No ☐ Yes

2. Generalized pain: at least 4/5 regions ☐ No ☐ Yes

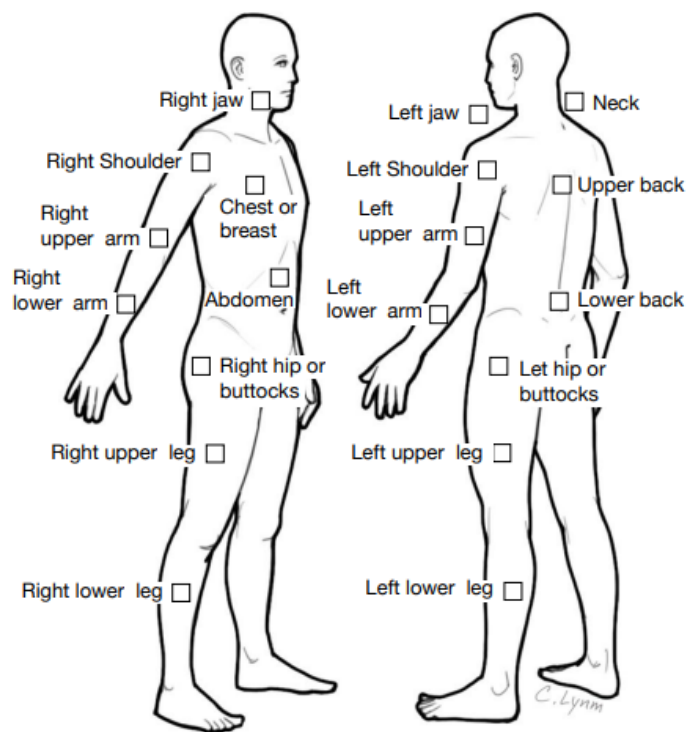
3. Have the symptoms in section 3 and pain been present at a similar clinical level for **at least 3 months**? ☐ No ☐ Yes

Fulfills all diagnostic criteria for FM ☐ No ☐ Yes

1. WPI ≥ 7 en SSS ≥ 5 of WPI 4-6 en SSS ≥ 9

① Widespread Pain Index (WPI score range 0 - 19)

Pain and tenderness *during the past week*

Widespread Pain Index Total (maximum 19) _____

③ Symptom Severity Score (SSS score range 0 - 12)

Over the past week:

No problem

Slight or mild problem: generally mild or intermittent

Moderate problem: considerable problems; often present and/or at a moderate level

Severe problem: continuous, life-disturbing

	No problem	Slight/mild	Moderate	Severe
• Fatigue	☐ = 0	☐ = 1	☐ = 2	☐ = 3
• Trouble thinking or remembering	☐ = 0	☐ = 1	☐ = 2	☐ = 3
• Waking up tired (unrefreshed)	☐ = 0	☐ = 1	☐ = 2	☐ = 3

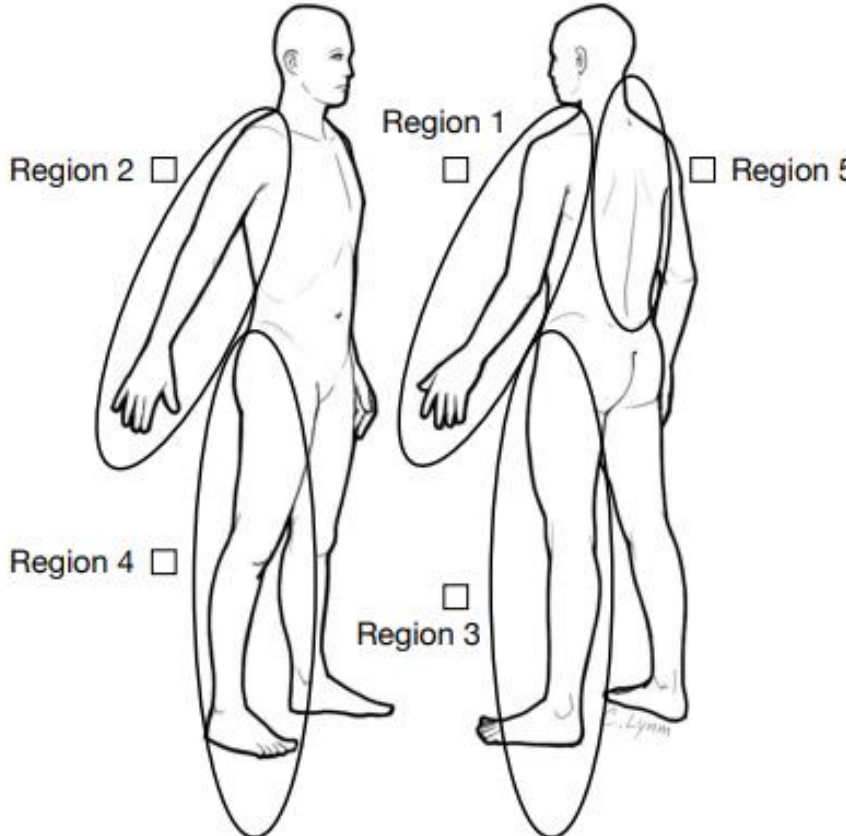
During the past 6 months:

• Pain or cramps in the abdomen	☐ No = 0	☐ Yes = 1
• Depression	☐ No = 0	☐ Yes = 1
• Headache	☐ No = 0	☐ Yes = 1

Symptom Severity Score Total (maximum 12) _____

2. Gegeneraliseerde pijn: 4/5 regio's aanwezig

② Generalized pain - do not count jaws, chest, or abdomen

The diagram shows two human figures, one in profile (left) and one from the back (right). Five regions are outlined with ovals and labeled with checkboxes:

- Region 1: Neck and upper back
- Region 2: Left arm and shoulder
- Region 3: Right arm and shoulder
- Region 4: Left leg
- Region 5: Right leg

Generalized Pain Total (maximum 5) _____

3. Symptomen SSS en pijn ≥ 3 mnd aanwezig

Nota bene:

De diagnose fibromyalgie is valide ondanks de aanwezigheid van andere aandoeningen

De diagnose fibromyalgia sluit de aanwezigheid van andere klinisch relevante ziekten niet uit.

Differentiaal Diagnose

Overbelasting

(Beginnende) artrose

Hypermobiliteit

Systeemziekten zoals SLE, ziekte van Sjogren, polymyositis

Inflammatoire reumatologische aandoening zoals reumatoide artritis, artritis psoriatica, PMR

Infecties (Covid, Lyme)

Depressie / angststoornis

Ernstige Vitamine D deficiëntie

Hypo of hyperthyreoidie

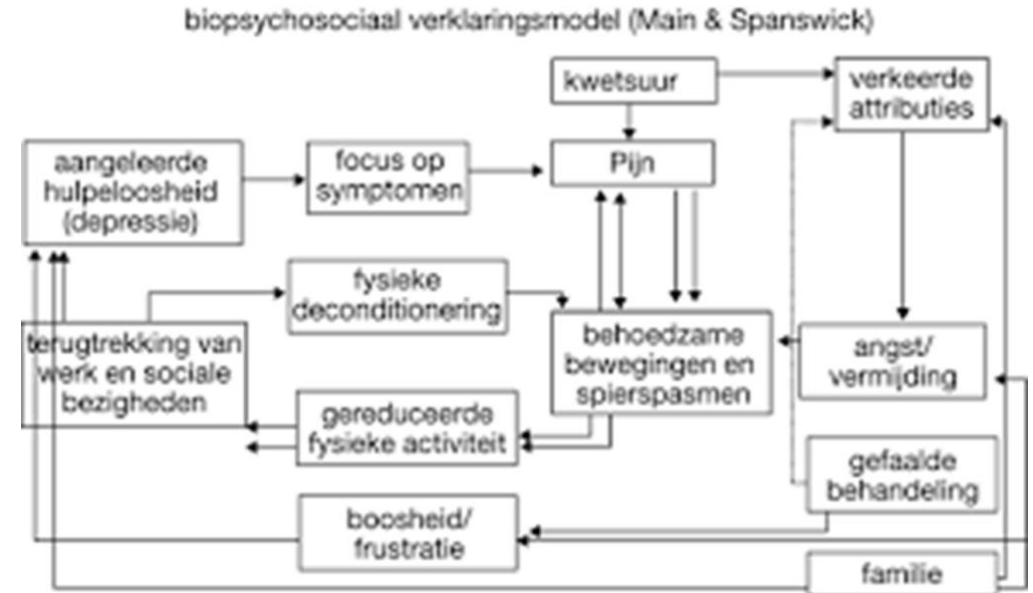
Neurologische aandoeningen: zoals Multipele sclerose

Behandeling

- Op maat:
- Informatie en uitleg, geruststelling (www.ReumaNederlands.nl, www.thuisarts.nl)
- Pijnstillers weinig/ niet effectief (tramadol)
- Centraal werkende middelen soms effectief, maar bijwerkingen (lyrica, amytriptiline)
- Cognitieve gedragstherapie, aandacht voor *onderhoudende en uitlokkende* factoren
- Graded activity, draagkracht/draaglast

- Uitlokkend (precipiterend):
 - Ziekte, ongeval
 - Trauma, stress
- Instand houdend (persisterend):
 - Overbelasting/ onderbelasting
 - Angst, catastroferen
 - Verlies sociale rollen
- Vaak vicieuze cirkels, bv:

Presentatie R. Borsboom

DANK U

This is your brain.

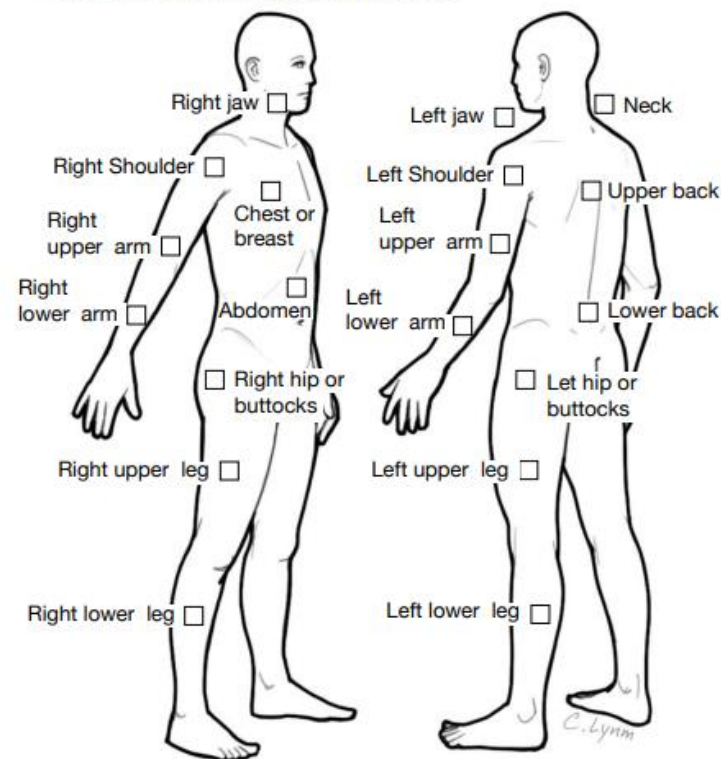
This is your brain
with fibro fog

Any questions???

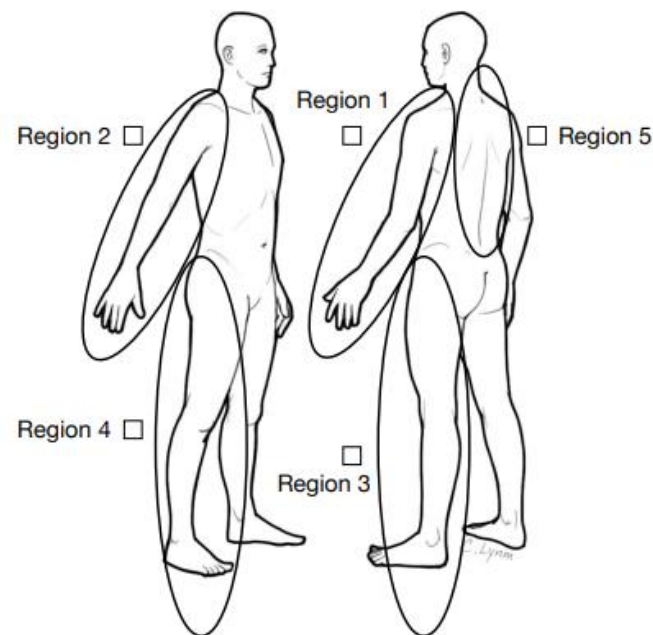
① Widespread Pain Index (WPI score range 0 - 19)

Pain and tenderness *during the past week*

Widespread Pain Index Total (maximum 19) _____

② Generalized pain - do not count jaws, chest, or abdomen

Generalized Pain Total (maximum 5) _____

③ Symptom Severity Score (SSS score range 0 - 12)

Over the past week:

No problem

Slight or mild problem: generally mild or intermittent

Moderate problem: considerable problems; often present and/or at a moderate level

Severe problem: continuous, life-disturbing

	No problem	Slight/mild	Moderate	Severe
• Fatigue	☐ = 0	☐ = 1	☐ = 2	☐ = 3
• Trouble thinking or remembering	☐ = 0	☐ = 1	☐ = 2	☐ = 3
• Waking up tired (unrefreshed)	☐ = 0	☐ = 1	☐ = 2	☐ = 3

During the past 6 months:

• Pain or cramps in the abdomen	☐ No = 0	☐ Yes = 1
• Depression	☐ No = 0	☐ Yes = 1
• Headache	☐ No = 0	☐ Yes = 1

Symptom Severity Score Total (maximum 12) _____

All of the following criteria must be met to make a diagnosis of Fibromyalgia

1. WPI ≥ 7 and SSS ≥ 5 OR WPI 4 to 6 and SSS ≥ 9 ☐ No ☐ Yes

2. Generalized pain: at least 4/5 regions ☐ No ☐ Yes

3. Have the symptoms in section 3 and pain been present at a similar clinical level for **at least 3 months**? ☐ No ☐ Yes

Fulfills all diagnostic criteria for FM ☐ No ☐ Yes